

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 258
van **CATHY COUDYSER**
datum: 3 april 2020

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Algemeen afgevaardigden van de Vlaamse Regering - Culturele diplomatie

In zijn beleidsnota heeft de minister aangegeven dat hij tijdens deze regeerperiode zal inzetten op een performant internationaal cultuurbeleid. Hij onderschrijft in zijn beleidsnota de principes, doelstellingen, uitgangspunten en instrumenten van het internationaal cultuurbeleid die beschreven staan in de 'Algemene kaderrichtlijn internationaal cultuurbeleid' die onder impuls van toenmalig Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz op 20 juli 2018 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

In deze kaderrichtlijn ligt vervat dat de initiatieven die de minister van Cultuur zal ondernemen om uitvoering te geven aan de doelstellingen van het internationaal cultuurbeleid steeds zullen worden getoetst aan twee grote uitgangspunten.

Vooreerst het 'follow the actor'-principe. Dit principe geeft aan dat het internationale cultuurbeleid het algemene cultuurbeleid dient te volgen, maar dat het zich wel onderscheidt van de culturele diplomatie waar ook andere overwegingen in rekening dienen te worden genomen dan louter artistieke. Daarnaast zijn er ook een aantal strategische lijnen die richtinggevend zijn voor haar internationaal cultuurbeleid. Deze lijnen steunen zowel op inhoudelijke, diplomatieke als geografische prioriteiten. In zijn beleidsnota heeft de minister alvast Nederland en Marokko expliciet aangeduid als prioritaire partners van Vlaanderen inzake internationaal cultuurbeleid.

In het advies 2013/16 van de inmiddels opgedoekte Strategische Adviesraad voor Internationaal Vlaanderen (SARIV) over 'Een nieuwe Vlaamse diplomatie in een veranderende wereld' wordt gesteld dat culturele diplomatie onderdeel uitmaakt van een internationaal cultuurbeleid. Een Vlaams internationaal cultuurbeleid is een beleid dat zowel de ontwikkeling van de kunsten ondersteunt als de beelden die zich in het buitenland vormen van de Vlaamse cultuur. Culturele diplomatie ondersteunt vooral deze tweede component. Volgens de SARIV wordt in Vlaanderen vaak krampachtig gereageerd op initiatieven in die zin uit angst voor instrumentalisering. Andere landen zoals de Scandinavische slagen er evenwel in op heel eigen wijze een breed palet te bieden van kunstenaars die zich op een internationaal niveau bewegen en zo hun land als merknaam promoten in de wereld. De SARIV is van oordeel dat de algemeen afgevaardigden van de Vlaamse Regering de culturele sector moeten promoten, maar ook trachten aanknopingspunten te vinden in de culturele sector voor het promoten van andere aspecten van Vlaanderen. Kortom, de SARIV ziet voor de vertegenwoordigers in het buitenland eerder een faciliterende of ondersteunende rol inzake culturele diplomatie.

Volgens de SARIV mist Vlaanderen kansen door te weinig interdisciplinair te opereren. De adviesraad erkent evenwel dat stappen zijn gezet naar een meer geïntegreerde benadering van het internationaal cultuurbeleid met de oprichting van het Managementcomité Internationaal Cultuurbeleid en Culturele Diplomatie. Het feit dat buitenlands beleid en cultuur beide tot de bevoegdheden van de minister behoren, kan een opportuniteit vormen om nog meer afstemming tussen Buitenlandse Zaken en Cultuur, Jeugd en Media (CJM) ter zake te bewerkstelligen.

1. Kan de minister zijn visie over culturele diplomatie uiteenzetten?
2. Is de minister van oordeel dat vandaag nog steeds kansen verloren gaan als gevolg van een te weinig interdisciplinair optreden? Zo ja, welke bijkomende initiatieven of acties ziet hij nog om dit te verbeteren?
3. Welke rol ziet de minister inzake culturele diplomatie weggelegd voor de algemeen afgevaardigden van de Vlaamse Regering? Welke andere spelers (zowel uit publieke als private sector) kunnen volgens zijn visie hiertoe ook een zinvolle bijdrage leveren?
4. Hoe kunnen de algemeen afgevaardigden van de Vlaamse Regering een bemiddelende rol spelen tussen de culturele spelers in Vlaanderen en de culturele spelers in het land waar zij Vlaanderen vertegenwoordigen?
5. Kan de minister verduidelijken in welke mate het momenteel zo is dat culturele diplomatie als prioritair of minder prioritair of niet prioritair is aangeduid binnen het takenpakket van de Vlaamse diplomaten?
6. Hoe worden de algemeen afgevaardigden van de Vlaamse Regering gebriefd over de visie van de bevoegde Vlaamse minister inzake het internationaal cultuurbeleid alsook over de voor het ambtsgebied waar zij gevestigd zijn relevante Vlaamse culturele organisaties?
7. Hoe verloopt de culturele diplomatie voor landen waar momenteel nog geen Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering gevestigd is?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 258 van 3 april 2020

van **CATHY COUDYSER**

1. Onder culturele diplomatie versta ik alle projecten van internationale culturele samenwerking die beogen bij te dragen tot de realisatie van de beleidsdoelen van het Vlaams buitenlands beleid. Aldus is culturele diplomatie een onderdeel van de internationale culturele samenwerking. Een onderdeel dat logischerwijze overwegend ter harte wordt genomen door het departement Buitenlandse Zaken.

Projecten van internationale culturele samenwerking of uitwisseling kunnen bijdragen tot diverse doelen van het Vlaams internationaal beleid, zoals de versterking van de internationale reputatie van Vlaanderen, de bevordering van dialoog en partnerschappen tussen landen en regio's, het uitdragen van de Europese waarden in omliggende landen en werelddelen, de emancipatie van achtergestelde groepen, de bevordering van de rechten van de mens, en vele andere...

2. Om zo weinig mogelijk kansen tot interdisciplinaire samenwerking verloren te laten gaan, werd in 2013 'Flanders Culture' (voorheen 'Arts Flanders') opgezet. Deze interne databank bevat een selectie van internationale activiteiten van Vlaamse culturele actoren. Het doel van deze databank is om informatie over prestigieuze toonmomenten in het buitenland te laten doorstromen en synergiën te creëren tussen de verschillende Vlaamse partners (Kunstenpunt, het Vlaams Audiovisueel Fonds, het Vlaams Fonds voor de Letteren, het Circuscentrum, FARO, het Vlaamse Architectuurinstituut, en collega's van CJM en BUZA, Flanders Investment & Trade (FIT) en Toerisme Vlaanderen).

Sinds de lancering van de vernieuwde *plantool* werden in totaal al 2.357 culturele activiteiten en programma's ingevoerd door de verschillende stakeholders. Vierenveertig personen maken er op dit moment actief gebruik van. In het tweede deel van 2020 wordt het aantal gebruikers nog verder uitgebreid met het netwerk van de partners. In deze tweede fase zal ook ingezet worden op de communicatie over de plantool om bij het internationaal netwerk het gebruik ervan te stimuleren.

3. De rol van de AAVR ligt in het identificeren, faciliteren, omkaderen, promoten, zichtbaar maken van- en netwerken rondom zinvolle projecten van culturele diplomatie. Op die manier draagt de AAVR bij tot de positionering van Vlaanderen zoals het van oudsher in de wereld bekend staat: als handels- en maritieme natie, en als centrum van cultuur, erfgoed en innovatie.
Naast de organisaties die bedoelde projecten uitvoeren kunnen ook vertegenwoordigers van Flanders Investment & Trade (FIT), Toerisme Vlaanderen of andere departementen of agentschappen van de Vlaams overheid daartoe een zinvolle bijdrage leveren.
4. Dit gebeurt door de vinger aan de pols te houden van de culturele scène in Vlaanderen en in het gastland, en meer concreet door te rapporteren, kansen te signaleren, samenwerkingsmogelijkheden te creëren en het netwerk aan te spreken.
5. Een universele aanpak bestaat niet. Culturele diplomatie krijgt niet dezelfde graad van prioriteit op alle posten. In Brussel (EU) en Genève (VN) vragen andere dossiers

prioriteit, maar dat geldt ook op een aantal bilaterale posten zoals bijvoorbeeld London (brexit) en Den Haag (economische en infrastructuurdossiers). Rome is dan weer wel een post waar kunst en cultuur een uitgesproken plaats krijgen. Het gedeeld cultureel erfgoed met Vlaanderen (Vlaamse Meesters, polyfonisten, ...) is een gevolg van wederzijdse beïnvloeding door de eeuwen heen. Italië is ook de vijfde grootste afzetmarkt voor Vlaanderen. Deze goede economische relatie kan extra worden aangehaald door de nauwe cultuurhistorische banden tussen Italië en Vlaanderen geregeld voor het voetlicht te brengen.

6. De AAVR's worden op de hoogte gesteld van de visie van de regeringsleden en de relevante Vlaamse culturele organisaties via de beleidsnota's en beleidsbrieven, het eigen netwerk en research, de culturele organisaties die zelf contact opnemen, de interactie met de departementen BUZA en CJM en de steunpunten in Brussel, en de interne databank van Flanders Culture. Ook tussen het departement CJM en de AAVR zijn er regelmatige contacten om informatie uit te wisselen over activiteiten waarbij Vlaamse culturele actoren bij betrokken zijn.
7. Initiatieven inzake culturele diplomatie kunnen ook plaats vinden in landen waar geen AAVR op post is, zoals recent in pakweg Oekraïne of Palestijnse gebieden. Zij kunnen daar net zo goed bijdragen tot de realisatie van internationale beleidsdoelen van de Vlaamse regering. Zij geven er alleen minder aanleiding tot flankerende initiatieven op het vlak van promotie en netwerking.